

FAKTABLAD

DRICKSVATTEN FRÅN EGEN BRUNN

Dricksvatten ska vara hälsosamt och rent

I Sverige får ungefär 1,2 miljoner permanentboende sitt vatten från egen brunn, och därtill lika många fritidsboende. Vatten är vårt viktigaste livsmedel och det är därför av stor vikt att det vatten vi dricker och använder i matlagning är hälsosamt och rent. Vattnet i en brunn kan dock förorenas från olika källor. Som ett exempel kan mikroorganismer (bakterier, virus etc.) från avlopp eller gödselupplag tränga in i brunnen. Likadant kan olika kemiska ämnen förekomma i vattnet, såsom från gödnings- och bekämpningsmedel inom jordbruk, eller andra föroreningar från mänsklig verksamhet. Radon, fluorid eller olika metaller kan också förekomma i förhöjda halter i vattnet, beroende på hur berggrunden och historisk användning av området sett ut, och utgöra en hälsorisk för de som dricker vattnet.

Regelbunden analys viktig

Om du har egen brunn är det du som fastighetsägare som är ansvarig för vattnets kvalitet, och för att regelbundet kontrollera denna. Det är mycket viktigt att du gör detta eftersom du annars inte vet om vattnet innehåller skadliga ämnen eller mikroorganismer. Det är inte alla ämnen som ger akuta hälsoeffekter som du märker av direkt utan en del kan även ge upphov till långsiktiga skador om du konsumerar vattnet under lång tid. Den allmänna rekommendationen är därför att låta analysera vattnet minst var tredje år. Vänd dig till Miljöförvaltningen eller motsvarande i din kommun för att få information om hur du går tillväga för att analysera vattnet, eller om du vill ha hjälp med tolkning av analysresultaten. Vi rekommenderar också analys av vattnet i samband med graviditet eftersom foster och små barn är särskilt känsliga för vissa ämnen, t.ex. bly, och det därför är extra viktigt att undvika att få i sig dessa ämnen i för höga halter under denna period. En del kommuner erbjuder gratis analys av brunnsvatten åt gravida. Du kan vända dig till Miljöförvaltningen för att få veta vad som gäller i din kommun.

Vad gör jag om proverna inte är godkända?

Livsmedelsverket har utarbetat gränsvärden för olika mikroorganismer och ämnen i dricksvatten. Överskrids något gränsvärde är den allmänna rekommendationen att låta bli att konsumera vattnet tills åtgärd vidtagits för att komma tillrätta med det ämne eller de mikroorganismer som det finns för höga halter av. Vanligtvis finns det inget behov av något medicinsk utredning om man druckit vatten med förhöjda halter av något ämne eller någon mikroorganism. Men om du eller någon i din familj har symtom eller besvär som ni tror beror på vattnet bör ni vända er till primärvården, t.ex. vårdcentral, för att få dessa utredda. De kan sedan i sin tur vända sig till AMM Syd om de skulle behöva stöd i sin utredning. De standardanalyspaket som laboratorierna erbjuder för dricksvatten innehåller de ämnen som oftast är de som kan utgöra ett problem i dricksvatten. Rådgör gärna med Miljöförvaltningen om det kan finnas behov av att mäta även andra ämnen i vattnet i det område du bor, t.ex. radon eller olika metaller.

Åtgärder

Det finns olika tekniker för att rena vatten, t.ex. olika sorters filter, som kan vara till hjälp i en del fall. Det är dock svårt att ge generella råd kring lämplig teknik eftersom valet av teknik beror på vad som är problemet, vattnets egenskaper i övrigt och hur VA-installationen i fastigheten ser ut. Därför är det bästa att du vänder dig till en återförsäljare av vattenreningsutrustning för att få rätt materiel. Det är viktigt att ta nya prover efter att reningsutrustning installerats för att säkerställa att den ger en tillräcklig rening av vattnet och att man sedan, som nämns ovan, upprepar provtagningen minst vart tredje år. Det är också viktigt att utrustningen sköts och underhålls i enlighet med leverantörens rekommendationer. I en del fall hjälper det inte att installera reningsutrustning utan man behöver sluta använda brunnen som vattentäkt och antingen anlägga en ny brunn med annan placering eller installera kommunalt vatten.

Kommunalt vatten

Har du kommunalt vatten är det dricksvattenproducenten (kommun eller kommunalt bolag) som är ansvarig för vattnets kvalitet och för att kontrollera denna. Du kan därför vända dig till dem om du har frågor kring vattnets kvalitet.

Mer information

Livsmedelsverket samt Sveriges geologiska undersökning (SGU) har mer information om enskilda brunnar på sina webbplatser:

Livsmedelsverket - <https://www.livsmedelsverket.se/livsmedel-och-innehall/mat-och-dryck/dricksvatten/egen-brunn>

SGU - <https://www.sgu.se/grundvatten/brunnar-och-dricksvatten/>

De flesta kommuner har också information om enskilda brunnar på sina hemsidor och kommunens Miljöförvaltning eller motsvarande kan svara på frågor t.ex. om regelverket kring enskilda brunnar eller hur man går tillväga för att analysera sitt vatten.